

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: 333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1978

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
6

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
7

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
8

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
9

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
10

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
11

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
12

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
13

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
14

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
15

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
16

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
17

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
18

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
19

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
20

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
21

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
22

[illegible]

[illegible]

333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
69
333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
70
333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
71
333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
72
333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
73
333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
74
333 forslag : et samfund på frihedens grund : et liberalt program : oplæg udarbejdet af Venstres programudvalg
75

333 forslag -et samfund på frihedens grund

Et liberalt program

Oplæg udarbejdet af
Venstres programudvalg
September 1978

333 forslag (24 AUG. 19 TRYK

-et samfund på frihedens grund

Et liberalt program

Oplæg udarbejdet af
Venstres programudvalg
September 1978

På frihedens grund skal folket bygge sin fremtid. Således lød indledningen til tidligere principprogrammer for Venstre, Danmarks liberale parti. Det står som en fanfare for Venstres virke gennem mere end hundrede år for dansk folkestyre.

Med disse 333 korte punkter udstikker Venstre den vej, der må følges for at dreje det danske samfund mod mere frihed og større udfoldelsesmuligheder for den enkelte, for åndslivet og for erhvervene. Programpunkterne er blevet til på den holdnings-baggrund, der er beskrevet i »På frihedens grund«.

Det liberale menneskesyn bygger på det enkelte menneskes værd. Vi har alle et ansvar for vort liv og vort samfund; vi er ikke viljeløse produkter af vore omgivelser, som samfundet skal bestemme over.

En gennemførelse af alle 333 punkter vil ikke gøre samfundet fuldkomment og vil endnu mindre overflødiggøre den liberale holdning. Ligesom menneskene kan samfundet aldrig blive perfekt, og friheden skal bestandig vindes i kamp med nye udfordringer.

Principprogrammet forældes, men holdningen er uforandret.

Indhold

Familien 1-31

Familien. 1-19

Boligen. 20-31

Det lokale fællesskab 32-94

Skolen. 32-44

Arbejdspladsen. 45-51

De mindre virksomheder. 52-66

Det kommunale selvstyre. 67-75

Kirken. 76-84

Fritiden 85-90

Biblioteker. 91-94

Det folkelige fællesskab 95-292

Økonomien. 95-105

Skatten. 106-122

Arbejdsmarkedet. 123-131

Ejendomsretten. 132-142

Erhvervslivet. 143-175

Trafik, transport, kommunikation. 176-184

Energi. 185-189

Kulturen. 190-200

Pressen. 201-204

Socialpolitik. 205-221

Uddannelserne. 222-245

Forskningen. 246-256

Sundheden. 257-273

Offentlig administration. 274-278

Retsplejen. 279-285

Forsvaret. 286-292

Det internationale fællesskab. 293-333

Rigsfællesskabet. 293-294

Sydslesvig. 295-296

Norden. 297-299

Europa. 300-322

Sikkerhedspolitik. 323-324

F.N. 325

Udviklingsbistand. 326-333

Familien

Familien:

- 1 **Familiens** stilling skal styrkes.
- 2 **Ægteskabsreglernes** beskyttelse af den svageste skal bevares. Gifte må ikke stilles dårligere end papirløse.
- 3 **Ægtefæller** skal ligestilles i skattemæssig henseende.
- 4 Der skal gennemføres fuld retslig **ligestilling** mellem kvinder og mænd.
- 5 Alle hindringer for **deltidsaftaler** i kollektive overenskomster skal fjernes.
- 6 **Deltidsansatte** skal have karrieremuligheder samt forholdsmæssig optjening af anciennitet og pension.
- 7 Der bør være friere valg mellem arbejde og fritid, også når det gælder **arbejdstidens placering**. Det offentlige skal som arbejdsgiver gå foran.
- 8 Forældre, der har været borte fra arbejdsmarkedet af hensyn til børnene, bør have særligt gode muligheder for **genuddannelse** m.v.
- 9 Der bør gives længere **barselsorlov** med delvis lønkompensation. En mindre del af barselsorloven skal kunne overtages af faderen.
- 10 **Børnetilskudene** ændres således at en større del af beløbet gives til forældre med småbørn.

- 11** **Halvdagspladser** eller **dagpleje** til de 3–6 årige bør være forholdsvis billigere end de tilbud der ligger herudover. Dem bør især højere indkomstgrupper betale mere for. Forsørgere, der reelt er enlige, skal som hidtil have særlig støtte.
- 12** Der skal gennemføres en friskolelov på **børnehaveområdet**, således at forældre selv kan oprette og drive institutioner med statstilskud, men uden kommunalt tilskud.
- 13** Der skal i alle kommuner være et **pædagogisk tilbud til de 6-årige**, men ikke nødvendigvis på alle skoler.
- 14** **Handicappede børn** skal kunne være fælles med andre børn om de aktiviteter, de magter. Forældrene skal have afgørende indflydelse på, hvor langt integrationen skal gå, ligesom der naturligvis skal tages skyldige økonomiske hensyn.
- 15** **Forældre** skal kunne gå aktivt ind i arbejdet på såvel institutioner som skoler.
- 16** Skoler bør tilbyde **fritidsordninger for børn** med behov derfor. Det bør ikke være gratis.
- 17** I **børne- og ungdomsforsorgen** skal institutionsanbringelser i højere grad erstattes af familiepleje.
- 18** Der bør ske en begrænsning af antallet af **hospitalsindlæggelser** gennem ambulant behandling og hjælp i hjemmet.
- 19** Svagelige ældre skal kunne vælge alternativer til **plejehjemsanbringelse**, hvis det ikke er dyrere.

Boligen:

- 20** Alle skal have mulighed for tidligt at blive ejere af deres **egen bolig**, hvad enten det er i form af eget hus, ejerlejlighed eller andelsbolig.
- 21** **Finansierings- og skatteordninger** må tilrettelægges, så de i højere grad tilskynder folk til at afdrage gæld i egen bolig.
- 22** Etablering af **andelsboliger** bør lettes, således at det også bliver muligt for lejere i socialt boligbyggeri at overtage deres lejligheder på andelsbasis.
- 23** Gennem **socialt boligbyggeri**, adgang til etablering af **ejerlejligheder** og forbedret mulighed for, at private bygherrer kan deltage i byfornyelse, skal der sikres et alsidigt udbud af lejligheder.
- 24** **Socialt boligbyggeri** organiseres sådan, at boligselskaberne gennem større indbyrdes solidaritet og gennem frihed til at sælge lejligheder som andelsboliger og ejerlejligheder kan fremskaffe større egenkapital til nybyggeri end i dag.
- 25** Statens økonomiske støtte til **socialt boligbyggeri** bør afvikles. Kommunernes bør forøges. Det sociale byggeri bør i fremtiden alene tilrettelægges ved et samarbejde mellem den enkelte kommune og det enkelte boligselskab.

- 26** Gennem større **selvfinansiering** bør lejen i nyt socialt byggeri kunne holdes så tilpas lav, at man virkelig kan løse sociale problemer.
- 27** I takt hermed afvikles den **omkostningsbestemte husleje** i privat udlejningsbyggeri og der indføres et frit boligmarked.
- 28** **Boligsikringen** bevares men samordnes med indkomstskatteberegningen og beregningen af andre kontante sociale ydelser.
- 29** **Kontantvurdering** indføres som grundlag for beskatning af boliger og anden fast ejendom.
- 30** Planlægning af **byudvikling** bør sammen med boligpolitikken tilstræbe, at der bliver en mere alsidig befolkningssammensætning i de enkelte boligområder.
- 31** **Virksomheder** af ikke generende karakter bør i højere grad kunne findes i boligområder.

Det lokale fællesskab

Skolen:

- 32** Grundlaget for dansk skolelovgivning bør fortsat være **undervisningspligt**, med frihed for forældrene til at bestemme, hvordan den skal opfyldes.
- 33** Der bør fortsat være gode muligheder for at skabe **frie og private skoler**.
- 34** Læreren bør have **pædagogisk frihed** med ansvar over for forældrene i skolenævn, klasseforældremøder m.v.
- 35** **Skolekommissionerne** afskaffes og deres beføjelser deles mellem skolenævn og kommunalbestyrelser.
- 36** Ved **skoleskift** skal barnet have speciel støtte gennem tilknytning til en lærer og en ældre elev.
- 37** De sidste hindringer for bevarelse af **små skoler** fjernes, idet dog kommunerne stadig fordeler pengene og dermed kan forhindre, at visse skoler bliver uforholdsmæssigt dyre.
- 38** Der bør være **friere valg mellem skolerne** i en kommune. For normalklasser skal der dog kun være skolebuskørsel til distrikt-skolen.
- 39** De vejledende formålsbeskrivelser for de enkelte fag tages op til revision. De vejledende **læseplaner** og **timefordelingsplaner** bør indeholde alternative muligheder.

40 Der skal kunne tilbydes **ekstra-dansk** samt evt. ekstraundervisning i andre samlæste fag som en hjælp til de svage, og som et alternativ til specialundervisningen.

41 Faget **historie** styrkes betydeligt for eksempel ved at det i 6.-10. klasse bytter plads med samtidsorientering.

42 Der bør tilbydes **udvidet prøve efter 9. klasse.**

43 Der må ikke være **obligatoriske prøver** i de år, undervisningspligten gælder.

44 Den ministerielle pyramide af **råd og udvalg** saneres.

Arbejdspladsen:

- 45** Såvel retten til at danne **organisationer** som retten til at stå udenfor er uantastelig.
- 46** Det enkelte medlem må ikke af **organisationer** tvinges til at støtte interesser, der ligger uden for det faglige område.
- 47** Der bør udvises større åbenhed fra arbejdstagernes organisationer og fra arbejdsgiverne over for ønsker om mere **fleksibel arbejdstid** og deltidsbeskæftigelse, især over for forældre med småbørn og ældre.
- 48** Hindringer for **skifte mellem privat og offentlig ansættelse** – for eksempel ved pensions- og anciennitetsordninger – bør fjernes.
- 49** **Arbejdsmiljøet** skal forbedres på de usunde og risikofyldte virksomheder. Det bør ske på en smidig måde i overensstemmelse med de ansatte og erhvervslivet. Branchesikkerhedsrådenes arbejde og den lokale medindflydelse skal prioriteres højt i arbejdet med forbedring af arbejdsmiljøet.
- 50** Medarbejderne – såvel på private som offentlige arbejdspladser – skal have **medindflydelse** på og **medansvar** for beslutninger, der vedrører arbejdspladsens forhold, herunder især deres egen arbejdssituation.
- 51** Spredning af **ejendomsretten** vil skabe større medansvar og medindflydelse på arbejdspladsen.

Mindre virksomheder:

- 52** Det store antal **mindre virksomheder** er en uundværlig bestanddel af dansk erhvervsliv.
- 53** De **mindre virksomheder** sikrer fornyelse, gode arbejdsmiljøer, personligt engagement i erhvervslivets forhold og økonomisk ansvarsbevidsthed hos såvel indehavere som medarbejdere. Derfor bør de sikres bedre forhold.
- 54** Beskatningen i forbindelse med **generationsskifte** bør lempes.
- 55** **Goodwillbeskatningen** bør lempes.
- 56** Opsparing til **start og drift af virksomhed** bør begunstiges.
- 57** De mindre virksomheder bør aflastes ved, at **kildeskatteopkrævningen** overføres fra virksomhederne til pengeinstitutterne.
- 58** De mindre virksomheder bør – såfremt de har under 6 ansatte – være undtaget af **pris- og avancelovgivningen**, bortset fra de områder, hvor der er prisaftaler eller anden konkurrencebegrænsning.
- 59** Lønmodtagere, der er gift med selvstændige, bør sidestilles med øvrige lønmodtagere for så vidt angår **arbejdsløshedsdagpenge**.

- 60** **Medhjælpende ægtefæller** bør kunne tillægges hele den indtægt de tilfører den fælles virksomhed.
- 61** **Medhjælpende ægtefæller** bør have samme adgang til sygedagpenge, barselspenge og arbejdsløshedsdagpenge som lønmodtagere.
- 62** **Medhjælpende ægtefæller** bør have mulighed for at være tilsluttet ATP.
- 63** **Egnsudviklingsmidler** bør i større omfang gå til mindre virksomheder og virksomheder i mindre lokalsamfund.
- 64** Etableringen af amtslige **informationscentre** for spredning af viden om teknologi og driftsøkonomi fortsættes.
- 65** For at lette de mindre virksomheders **kapitaltilførsel**, etableres institutter, der kan finansiere eller kautionere for disse virksomheder.
- 66** De mindre virksomheders **konsulentordninger** udbygges.

Det kommunale selvstyre:

67 **Nærdemokratiet** styrkes ved, at staten lægger flere opgaver ud til kommunerne.

68 **Kommunerne** bør i videst muligt omfang decentralisere beslutninger til lokalområderne ved at inddrage borgerne.

69 Der indføres **bloktilskudsordning** for biblioteksvæsenet, således at kommunerne selv kan beslutte, hvorledes biblioteksvæsenet skal organiseres.

70 Administrationen af **by- og landzoneloven** henlægges til kommunerne, således at kommunen har en afgørende indflydelse på landsbyernes udvikling.

71 Kommunerne bør have større indflydelse på administrationen af **miljøloven**.

72 Kommunerne bør have større dispositionsfrihed i forhold til fritidslovgivningen ved indførelse af **bloktilskud** på fritidslovområdet.

73 Kommunerne bør lægge flere beføjelser ud til **skolenævnene**.

74 Det er folketingsmedlemmernes opgave at påse, at opnået **kommunalt selvstyre** ikke undergraves af ministerielle forskrifter.

75 Det er **kommunalbestyrelsernes** forpligtelse og ansvar, at de ikke overlader de lokale afgørelser til de centrale kommunale organisationer.

Kirken:

- 76** Den grundlovssikrede **trofrihed** må medføre, at der ikke lægges hindringer i vejen for **frikirkesamfund** og andre religiøse mindretal.
- 77** Den evangelisk – lutherske kirke er fortsat den danske **folkekirke**, som det store flertal tilslutter sig.
- 78** Folketinget må i sin lovgivning sikre at **forkyndelsen** kan lyde og høres i frihed.
- 79** Indenfor folkekirkens rammer må der være vidtgående beskyttelse for **mindretals synspunkter**.
- 80** **Menighedsrådene** må fastholdes som det bærende led i den lokale kirkelige administration.
- 81** Der må udvises stor varsomhed ved sammenlægning af kirkelige enheder i **tyndt befolkede områder**.
- 82** Ved planlægning af **nye og voksende boligområder** må der tages hensyn til kirkebyggeri og oprettelse af præsteembeder, så folkekirken får mulighed for at løse sine forkyndelses- og undervisningsopgaver.
- 83** **Personregistreringen** bør fortsat ligge hos folkekirkens præster.
- 84** Ved justering af byrdefordelingen, mellem medlemmernes **kirkeskat** og statens tilskud

til folkekirkens økonomi, må der tilstræbes en udligning mellem de lokale kirkeskatteprocenter.

Fritiden:

- 85** **Fritidens indhold** skal skabes af mennesker selv og ikke af det offentlige.
- 86** **Bredden i idrætten** skal tilgodeses frem for eliten.
- 87** **Idrætslivet** og det øvrige børne- og ungdomsarbejde skal ikke styres af det offentlige, men af medlemmerne.
- 88** **Tipsloven** skal fortsat være et væsentligt økonomisk grundlag for idræts- og ungdomsarbejdets hovedorganisationer.
- 89** Støtte til **det lokale idræts- og ungdomsarbejde** er en kommunal opgave.
- 90** **Lederarbejdet** indenfor idræts og ungdomsarbejdet skal hvile på frivilligt grundlag.

Biblioteker:

- 91** **Folkebibliotekerne** skal sikre borgerne adgang til viden, oplysning og underholdning.
- 92** Afgørelser om **bogvalg** foretages i sidste instans af folkevalgte.
- 93** Det bør være kommunernes afgørelse, om man ønsker at opfylde behovet for **biblioteker** ved mange små biblioteker i stedet for et stort, herunder om man ønsker deltidsbiblioteker.
- 94** **Bibliotekerne** skal være et supplement til andre tilbud og må ikke udvikle sig til altfavnende kulturcentre, der undergraver forlagsvirksomhed, pladesalg og private foreningers mødevirksomhed.

Det folkelige fællesskab

Økonomien:

95 Den økonomiske politik skal bygge på det **liberale markedøkonomiske system**, fordi dette er bedst egnet til at skabe økonomisk fremgang.

96 **Målet for den økonomiske politik** skal være at sikre fuld beskæftigelse og en økonomisk vækst, der opfylder borgernes ønsker om øgede udfoldelsesmuligheder.

97 Midlerne hertil bør bestå i generelle **økonomiske foranstaltninger**, der sikrer international konkurrenceevne, rimelige investerings- og finansieringsvilkår, betydelig privat opsparing og et stabilt prisniveau.

98 En mere ligelig **formuefordeling**, bedre muligheder for, at den enkelte lønmodtager kan blive **medejer** af og økonomisk **medansvarlig** for virksomhederne samt bedre muligheder for at starte og drive **egen virksomhed** vil lette gennemførelsen af en sådan politik.

99 **Indkomspolitik** må over en årrække sikre en bedre international konkurrenceevne for dansk erhvervsliv.

100 **Indkomspolitik** må bidrage til at skabe den nødvendige balance mellem forbrugs- og investeringsmuligheder.

101 **Finanspolitikken** bør understøtte disse bestræbelser og sikre, at udvidelsen af pro-

duktion og beskæftigelse først og fremmest sigter mod større valutaindtjening og gældsafvikling.

102 Pengepolitikken kan herved lempes gennem rentenedsættelse og afvikling af de begrænsninger i udlånsmulighederne, som er blevet indført siden midten af tresserne.

103 Den private **opsparing** bør stimuleres såvel hos lønmodtagerne som i erhvervslivet.

104 Tilskud til erhvervslivet bør i vidt omfang afvikles til fordel for en generel forbedring af erhvervslivets muligheder.

105 Skattepolitik, arbejdsmarkedspolitik og erhvervspolitik bør bruges som stimulans for den samlede økonomiske politik.

Skatten:

- 106** **Indkomstskatten** skal begrænses og forenkles, så den ikke hæmmer lysten til at gøre en ekstra indsats eller til at foretage privat opsparing.
- 107** **Personfradraget** forhøjes. Almindelige indkomster beskattes med en ensartet procent ved, at proportional skattestrækket forlænges betydeligt.
- 108** **Fradragssystemet** bevares, men forenkles og standardiseres.
- 109** **Sambeskatningen** ophæves og medhjælpende ægtefæller bør kunne tillægges hele den indtægt, som de ved deres arbejdsindsats tilfører virksomheden.
- 110** Beskatningen af **ejerboliger** tilrettelægges sådan, at den stimulerer til afvikling af gæld.
- 111** Indkomstbeskatningen og reglerne for beregning af en række kontante **social ydelser** samordnes.
- 112** De **indirekte skatter og afgifter** bør udgøre en større andel af de samlede offentlige indtægter end hidtil.
- 113** **Afgifter**, der belaster kapitalmarkedet, fordi de betales ved øget lånoptagning, bør omlægges, så de i stedet hviler direkte på forbruget.

- 114** **Automobilbeskatningen** ændres således, at indregistreringsafgiften lettes mod forhøjelser af vægtafgift, afgift på benzinforbrug m.v.
- 115** **Afgiftspolitikken** bør som led i EF-aftaler anvendes til nødvendig begrænsning af ressource- og energiforbrug.
- 116** **Beskatningen af erhvervslivet** bør holdes på et niveau, som forbedrer konkurrence- og investeringsevne.
- 117** Skatten af de indtægter som indehaveren af en **personligt dreven virksomhed** lader stå i virksomheden beregnes efter samme regler som skat af aktieselskabers indtægt.
- 118** Gennem henlæggelse til **konjunkturudligningsfonds** sikres de selvstændige virksomheder adgang til at udligne gode og dårlige tider.
- 119** **Dobbeltbeskatningen** af aktieselskabsindtægter afvikles.
- 120** Beskatningen af **produktionsjord** afvikles.
- 121** Erhvervenes **dækningsafgifter** afvikles.
- 122** **Kontantvurdering** indføres som grundlag for beskatning af fast ejendom.

Arbejdsmarkedet:

- 123** **Frie forhandlinger** på arbejdsmarkedet skal opretholdes.
- 124** Et bevægeligt arbejdsmarked og et smidigt **lønsystem** er en forudsætning for et dynamisk produktionsliv.
- 125** Der bør ikke stilles stive **uddannelseskrav ved ansættelser**.
- 126** Arbejdsmarkedets parter skal bære et større økonomisk ansvar for **arbejdsløshedsunderstøttelsen**.
- 127** Det skal indskærpes **arbejdsformidlingen**, at det er den som alene afgør, hvad der er passende arbejde for den arbejdssøgende.
- 128** Det **fagretslige system**, herunder arbejdsretten, må respekteres.
- 129** **Mesterlæren** skal bibeholdes, så længe unge og arbejdsgivere vælger denne uddannelsesform.
- 130** **Erhvervsuddannelserne** skal udformes, tilrettelægges og styres i nært samarbejde med erhvervene og arbejdsmarkedsorganisationerne.
- 131** **Efteruddannelsen** bør have en større plads i uddannelsessystemet.

Ejendomsretten:

- 132** **Ejendomsretten** giver den som besidder den, større personlig frihed, større interesse og større medansvar.
- 133** **Ejendomsretten** er således til gavn både for den enkelte og samfundet. Derfor bør så mange som muligt kunne blive ejere eller medejere – dette fremmer medindflydelsen og medansvaret.
- 134** **Adgangen til at blive ejer** bør af disse grunde forbedres væsentligt i den kommende generation.
- 135** En liberal **spredning af ejendomsretten** skal indebære, at ejendomsretten er personlig, at ejendomsretten spredes gennem en flerhed af frivillige tilbud og at risikoen kan spredes bl.a. gennem investeringsforeninger, men ikke ved en central fond.
- 136** **Skattelovgivningen og aktieselskabslovgivningen** bør ændres, så det bliver lettere for medarbejdere at blive aktionærer.
- 137** **Goodwill-beskatning** bør lempes, så det bliver lettere for medarbejdere at overtage en virksomhed.
- 138** Der bør gennemføres en lovgivning om **investeringsforeninger**, som sikrer denne investeringsforms udbredelse.

- 139** Enhver bør have ret til årligt, skattefrit at kunne hensætte et beløb til **erhvervsmæssige investeringer**.
- 140** Der bør kunne træffes individuelle aftaler mellem virksomheder og ansatte om, at en del af lønindtægten kan konverteres til ansvarlig kapital, der giver **medejendomsret** til virksomheden.
- 141** Adgang til skattefrie hensættelser på **etableringskonti** bør forbedres, så det bliver lettere at starte egen virksomhed.
- 142** Der bør indføres skattebegunstigede **opsparingsordninger** for dem, der vil erhverve hus, ejerlejlighed eller andelsbolig.

Erhvervslivet:

- 143** Erhvervslivet må bygge på den **private ejendomsret** og det private initiativ, fordi det er de to faktorer, som bedst sikrer fortsat udvikling af teknologien og forbedring af indtjeningen.
- 144** **Subsidier** i form af tilskud, støtteordninger og selektiv rentepolitik bør derfor erstattes af en generel forbedring af erhvervslivets vilkår.
- 145** De offentlige **restriktioner** bør indskrænkes.
- 146** **Omkostningsniveauet** bør holdes stabilt, så det er muligt at disponere på langt sigt.
- 147** **Kreditformidling og renteforhold** bør forbedres gennem en liberal økonomisk politik.
- 148** **Særbeskatning af erhvervslivet**, såsom skat på produktionsjord, dækningsafgifter og dobbeltbeskatning af aktieudbytter bør afvikles.
- 149** Den del af **erhvervslivets indtjening**, der bliver stående i virksomhederne til drift og investering, bør beskattes lempeligere.
- 150** Der bør gennemføres en lovgivning for **kommanditselskaber**, som sikrer indsigt og mindretalsbeskyttelse for indskyderne.
- 151** Erhvervslivet må have adgang til hele **verdensmarkedet**, og derfor må EF's told- og

handelspolitik være åben og liberal over for alle andre lande.

152 I **undervisning og nyhedsformidling** bør der lægges større vægt på at forklare det moderne erhvervslivs komplicerede natur og økonomiske nødvendighed.

153 Fødevarefremstilling vil blive et stadig vigtigere erhvervsområde i fremtiden. Derfor bør dansk landbrug udvikles, så der oprettholdes et stort antal **selvstændige landbrug** med mulighed for at udnytte moderne driftsformer.

154 Ved **byudvikling**, anlæg af veje, lufthavne m.v. må man fortrinsvis anvende den dårligste landbrugsjord, således at landbrugets produktionsmuligheder ikke begrænses unødigt.

155 Der må sikres eksistensmuligheder for **landmænd i bynære områder** ved den fornødne ændring i skattelovgivning, miljølovgivning m.v.

156 **Landbrugslovgivningen** og skattelovgivningen bør sikre, at landbrug kan erhverves af dem, der ønsker at drive egentligt landbrug.

157 **Skatten på produktionsjord** bør afvikles.

158 Kapitalvindingsskatten bør ændres, så **almindelige generationsskifter** bliver skattefrie.

159 **Dansk industri** bør videreudvikle sig som et erhverv, der satser på kvalitet og et teknologisk stade, internationale afsætningsmulig-

heder og stærk spredning på produktionsområder og varegrupper.

160 **Industrisubsidier** o.l. inden for EF og i Danmark bør afvikles, når bortses fra egentlig egnsudviklingsbistand.

161 Industriens muligheder for i samarbejde med højere læreanstalter at gennemføre **kontraktforskning** bør forbedres.

162 Industriens **energiforsyning** må sikres ved indførelse af A-kraft og langsigtet energiplanlægning.

163 Industrien bør i højere grad inddrages i tilrettelæggelsen af **udviklingsbistand**.

164 Udenrigsministeriet må i højere grad deltage i opsøgning og bearbejdelse af **nye markeder**.

165 **Handel, service og transport** er nødvendige forudsætninger for at et højt udviklet industri- og landbrugssamfund kan fungere.

166 **Kreditsystemet** bør indrettes sådan at etablering og drift af disse virksomheder lettes.

167 **Goodwill-beskatningen** må lempes.

168 **Uddannelsessystemet** må tilpasses, så disse erhvervs hastigt voksende behov for veluddannede kan imødekommes.

169 Stat, amter og kommuner bør i videst muligt omfang lade **private virksomheder** løse opgaverne på service og transportområdet.

170 Aftaler om **fangstkvoter** skal baseres på historiske rettigheder.

- 171** Inden for disse rammer må **dansk fiskeri** tilrettelægge sin fremtid.
- 172** Staten bør bistå ved kortlægning og vurdering af **nye fiskerimuligheder**.
- 173** Staten bør på grund af fiskeriets helt nye vilkår i en periode bistå ved **produktudvikling** og omstilling til nye produktioner og markeder.
- 174** Staten bør i en periode **bistå fiskeriets udøvende folk** med at klare de økonomiske problemer ved omstillingen.
- 175** Gennem EF bør Danmark sikre, at dansk fiskeri får sin andel af eventuelle **nye fangstmuligheder**.

Trafik, transport, kommunikation:

- 176** Trafikinvesteringer må prioriteres, så **erhvervsformål** har forret.
- 177** En **ligestilling** af erhvervslivet i landets forskellige egne må tilstræbes.
- 178** Den **kollektive trafik** må opretholdes og udvikles ud fra hensynet til samfundets samlede trafikinvesteringer og energipolitiske hensyn.
- 179** **Private busselskaber** bør fortsat kunne drive koncessioneret trafik.
- 180** Hensynet til persongrupper med et **særligt transportbehov**, som elever og ældre, kan betinge en kollektiv service.
- 181** Ikke mindst i **tyndt befolkede egne** vil en bedre og billigere service kunne opnås ved at samordne **busdrift** med skolekørsel og sygetransport.
- 182** De nuværende **basishavne** må gennem moderne udstyr og god service søges bevaret for at fastholde et lavt fragtniveau.
- 183** Danmark må støtte **EF's havnepolitik**, der tilsigter ligelig konkurrence mellem havne uden direkte eller skjulte subsidier.
- 184** **Teleservice** skal ikke være statsdrevet, men have en koncessioneret driftsform, der tillader forretningsmæssige dispositioner og en selvstændig økonomi for anlæg og drift.

Energipolitik:

- 185** En realistisk **energipolitik** er en forudsætning for fortsat økonomisk udvikling, for beskæftigelsen og dermed for en høj social standard.
- 186** El-forsyningen bør derfor udbygges med såvel **kernekraft** som **kulkraft**. Der stiles efter 5 kernekraftværker år 2000. Første værk sættes i drift 1988.
- 187** El-værkernes **spildvarme** udnyttes således, at kraft-varme udgør en større del af opvarmningsbehovet.
- 188** Den danske **naturgas** eksporteres til lande med et udbygget distributionssystem.
- 189** Supplerende energikilder indføres, **vindkraft, solvarme, jordvarme**, biogas, halm og skrald udnyttes i videst muligt omfang.

Kulturen:

- 190** **Tilværelsens musiske sider** skal sikres frie udfoldelsesmuligheder og ikke statsdirigeres.
- 191** Offentlige foranstaltninger omkring **teatre og den levende musik** placeres i amter og kommuner.
- 192** **Teaterskolen** nedlægges og støtten gives til elevskoler ved en række teatre.
- 193** Det **Kongelige teater**, Det kongelige Bibliotek, Nationalmuseet, Rigsarkivet og andre **kulturelle institutioner** af betydning for hele landet bør have rimelig støtte, så udvikling, forskning og fornyelse kan finde sted.
- 194** Der oprettes flere **kunsthøjskoler**, således at beslutninger om kunstkøb, kunststøtte m.v. får præg af sund konkurrence på kvalitet.
- 195** Beslutninger om **kunstkøb** må i højere grad samles om støtte til værket og ikke til kunstneren.
- 196** Vore **historiske samlinger** må bevares forsvareligt og gøres tilgængelig for befolkningen på tidssvarende måde.
- 197** **Danmarks radio's** eneret til at sende radio og TV må fjernes.
- 198** **Regionalradioerne** løsgøres fra Danmarks Radio og styres af regionerne selv.

199

Retten til at udnytte **TV-kabler** gives fri.

200

Den tiltagende koncentration af **film- og TV-produktion** hos Danmarks Radio bør standses, således at privat filmproduktion kan opretholdes.

Pressen:

201

Pressens uafhængighed og frihed må sikres.

202

Der bør ikke ydes **statstilskud til pressen**.

203

Offentlige foranstaltninger som postudbringning, posttakster m.v. må ikke ændres, så de skaber vanskeligheder for dagspressen.

204

Det offentlige skal i samarbejde med pressen sikre en åben, kvalificeret og fleksibel **journalistuddannelse** svarende til pressens behov.

Socialpolitik:

- 205** Gennem **indkomstoverførsler**, f.eks. tilskud til familier og ældre, bør der sikres en rimelig sammenhæng mellem de forskellige gruppers behov og fordelingen af forbrugsmulighederne.
- 206** **Gratisydelser** bør i højere grad erstattes af direkte, personlige tilskud, som den enkelte selv administrerer.
- 207** **Institutionsanbringelse** skal så vidt muligt overflødiggøres gennem alternative foranstaltninger, herunder direkte tilskud. F.eks. skal ældre svagelige kunne vælge en anden plejeform end plejeaanbringelse, hvis det ikke er dyrere.
- 208** **Institutionerne** skal i højere grad være centre for hjælp til patienter m.v., der bor hjemme.
- 209** På institutioner bør der være en udstrakt grad af **selvbestemmelsesret**, f.eks. med hensyn til lægevalg, og beboerne bør som noget naturligt deltage i alle normale huslige gøremål, når det praktisk kan lade sig gøre.
- 210** **Handicappede** skal efter eget eller pårørendes ønske deltage i det »normale« liv, hvor det er praktisk og økonomisk muligt.
- 211** **Integrationen af handicappede** i folkeskolen skal ledsages af en tilsvarende overflytning af personale, og bør ikke drives videre

end det er pædagogisk og økonomisk forsvarligt under hensyntagen til såvel de handicappede som de normale.

212 Hvis der indenfor eller udenfor amtsgrænsen er plads på en **specialinstitution** for den pågældende klientgruppe, skal den handicappede evt. gennem pårørende kunne kræve sig anbragt der.

213 De **familiepolitiske ydelser** må ikke begunstige institutionspasningen på bekostning af hjemmepasningen af de 0–6 årige.

214 **Halvdagsbørnehaver** for de 3–6 årige bør være forholdsmæssigt billigere end hel-dagspladser.

215 Børn, der anbringes uden for hjemmet, bør i langt højere grad anbringes i **familiepleje**.

216 Vilkårene for **plejefamilierne** bør forbedres med henblik på at fremskaffe mange flere gode plejefamilier.

217 De ældste, de yngste og de **erhvervshæmmede** bør sikres mulighed for at deltage i arbejdslivet gennem tilbud om deltidsarbejde, skånejob, junior-job, føl-ordninger o.s.v.

218 De **Ældres leveniveau** skal sikres gennem en lige stor folkepension til alle, uanset indtægt, køn og ægteskabelig stilling.

219 Gennem særlige regler om **boligstøtte** sikres det, at folkepensionister som hovedregel kan beholde deres egen bolig, hvad enten de ejer eller lejer den, også selv om ægtefællen falder fra.

220 For dem, der herudover ønsker at sikre sig en **ekstra indkomst i alderdommen**, bør der være lige muligheder for skattefrie pensionsopsparing i banker, forsikringsselskaber eller pensionskasser.

221 For **nye tjenestemænd** aftales ordninger med pensionskasser i lighed med de overenskomstansatte, idet lønningerne dog samtidig reguleres tilsvarende.

Uddannelserne:

- 222** **Formålet med uddannelserne** er ikke at gøre alle mennesker ens, men at sikre alle lige muligheder for at få den uddannelse, som lyst og evne tilsiger. Ligeværdighed imellem praktiske og boglige uddannelser – og mellem håndens og åndens arbejde – er derfor en væsentlig opgave.

Uddannelses-barrierer:

- 223** **Uddannelsesbåsene** skal nedbrydes, og der skal skabes genveje mellem de forskellige uddannelser.

- 224** **Ansættelsesbåsene** skal nedbrydes. Bl.a. skal de stive kvalifikationskrav i den offentlige sektor opblødes, således at den bedst egnede i hvert enkelt tilfælde får jobbet – og ikke nødvendigvis den, der har den længste teoretiske uddannelse.

- 225** Uddannelserne skal afkortes med større vægt på **efter- og videreuddannelsen**.

- 226** Obligatoriske **uddannelseskrav** bør begrænses til områder, hvor det er nødvendigt for arbejdets udførelse.

- 227** Længere uddannelse skal ikke automatisk udløse bedre **løn- og arbejdsvilkår**. Især ikke på områder, hvor det ikke er nødven-

digte for at tiltrække tilstrækkeligt mange kvalificerede ansøgere.

228 Man bør i højere grad prøveansætte aspiranter uden uddannelse – og uddanne dem efter en tids **prøveansættelse**.

229 For **dem, der vil ud af skolen** efter 7. eller 8. klasse, skal der tilbydes junior-job og nye former for praktik og lærepladser under et vist tilsyn.

230 De, der forlader folkeskolen uden at få yderligere uddannelse, skal have mulighed for at foretage præmieret uddannelsesopsparing med henblik på senere uddannelse, og bør i særlig grad tilgodeses ved en forbedring af **uddannelsesstøtten**.

Udannelser for 16 -19 årige:

231 Mangfoldigheden af **uddannelses tilbud til de 16 –19 årige** skal opretholdes, så de fortsat kan specialisere sig efter ønske og evner.

232 **Mesterlæren** skal bevares som en valgmulighed på lige fod med EFG.

233 **Erhvervsuddannelserne** skal fortsat styres og udvikles i den nærmeste kontakt med de pågældende brancher.

234 Ved ansættelser på **handelsskoler** m.v. bør akademisk uddannede ikke foretrækkes fremfor ansøgere, der kombinerer en anden uddannelse med praktisk erfaring indenfor erhverv og undervisning.

235 **HF** bevares som en vej til de videregående uddannelser.

236 Gymnasiets faglige niveau skal sikres. **Gymnasierne** bør kunne tilbyde nye erhvervsrelevante fag.

Folkehøjskoler:

237 **Folkehøjskoler**, gymnastikhøjskoler m.v. skal fortsat kunne tilbyde billig, almen folkeoplysning uden nogen form for central pædagogisk styring.

238 Der bør gives **bedre lånemuligheder** til etablering, udvidelse og modernisering af folkehøjskoler.

Læreruddannelsen:

239 I **læreruddannelsen** genindføres lønnet praktik, hvor to studerende deler et embedes opgaver og løn med tilknytning til en erfaren lærer.

240 **Små seminarier** bevares, idet den enkelte studerendes to liniefag skal kunne tages i forlængelse af hinanden, evt. på to forskellige seminarier.

241 Andre end seminarieuddannede skal kunne få adgang til at **undervise i folkeskolen**. Og læreruddannede skal med en tillægsuddannelse kunne få adgang til at undervise i gymnasiet m.v.

Det frie studium:

242 På universiteter og højere læreanstalter må undervisningen ikke blive så skolepræget og gruppeorienteret, at det **frie studium** bliver illusorisk.

243 Gennem **stopprøver** og et højt fagligt niveau, der overvåges af et kvalificeret censorkorps sikres det, at danske videnskabelige uddannelser står på højde med de bedste i udlandet.

244 Gennem stopprøver og grundig oplysning om beskæftigelsesudsigterne overfløddigres en egentlig **adgangsbegrænsning**.

245 En **afkorting af studierne** bør følges op af øgede tilbud om efterfølgende licentiatstudier for dem, der er interesseret i egentligt videnskabeligt arbejde.

Forskningen:

246 Forskningen må tage udgangspunkt i forskeren og hans iderigdom som et ufravigeligt element i den **videnskabelige udvikling**.

247 **Forskningsfriheden** skal bevares.

248 **Forskningen** repræsenterer vore bedste muligheder for at trænge ind i menneskelige og samfundsmæssige problemer og må derfor ikke svækkes gennem politisering og misbrug af begrebet forskning.

249 **Forskerne** skal ikke underkastes et direktorats- eller forskningsrådsstyre med risiko for, at en bestemt videnskabelig skole kan undertrykke alle andre.

250 Styringen af **forskningsbevillingerne** skal være en ramme-styring, hvor bevillingerne fordeles på hovedområder, og hvor den enkelte forsker ad flere kanaler kan sikre sig tid og penge til sin forskning.

251 Kun lærere ved egentlig videnskabelig undervisning skal automatisk have en **forskningsforpligtigelse**.

Styrelsesloven:

252 **Styrelsesloven** bør justeres med henblik på at sikre fagkyndigheden og reducere de ansattes administrative byrder.

253 I **læreranstaltens styrende organer** m.v. bør de forskellige grupperinger blandt de studerende repræsenteres efter forholdstal, og der bør ske en forholdsmæssig fordeling af enhver form for offentlig støtte samt af pladserne i rådgivende udvalg m.v.

254 Ændringer i **studieforløb** bør forelægges de pågældende erhverv og styrelser til udtalelse.

Forskning og virksomheder:

255 Der bør skabes øget vekselvirkning mellem forskerne og forskningens mulige aftagere

bl.a. gennem gunstigere regler for **kontrakt-forskning** og bedre muligheder for fællesprojekter og **forsker-udveksling** mellem virksomheder og forskningssteder.

Råds-sanering:

256

Den ministerielle pyramide af **råd og udvalg** i uddannelsessektoren bør saneres.

Sundhed:

- 257** Ansvaret for **menneskets sundhed** påhviler i første række det enkelte menneske selv.
- 258** Samfundet stiller sig solidarisk med den, der bliver **syg** og samfundet er aktivt på det **sygdomsforebyggende** område.
- 259** Den primære sundhedstjeneste skal bygge på **familielægeprincippet**.
- 260** Der skal være **frit lægevalg** kombineret med fri nedsættelsesret for læger, tandlæger, fysioterapeuter, jordemødre o.s.v.
- 261** Læger, tandlæger, fysioterapeuter, jordmødre m.v. skal være en naturlig del af det **lokale samfund**.
- 262** I skolen skal lærernes pligt til at følge **elevernes almene sundhedstilstand** styrkes sammen med sundhedsplejerskesystemet fremfor den traditionelle skolelægeordning.
- 263** Inden for sygehusvæsenet bør **ambulante ydelser** fremmes.
- 264** Det er vigtigt, at princippet om ligeværdighed bliver fremmet i forholdet mellem sygehusansatte og **patienten**.
- 265** Patienten skal have valgmuligheder – også i **valg af hospital**.
- 266** De **kortere sundhedsuddannelser** skal ikke integreres, men et højt fagligt niveau skal udbygges.

- 267** På det etiske område må **patientens personlige holdning** respekteres fremfor sundhedsvæsenets eller de ansattes holdning – også selv om det gælder rent faglige hensyn.
- 268** Fundamentet for den **forebyggende indsats** skal være oplysning og frivillighed og ikke en aggressiv opsøgende virksomhed.
- 269** **Lægemidler** må underkastes den nødvendige produktkontrol.
- 270** **Lægemiddelpriskontrollen** må ikke skade produktudviklingen og dermed eksporten og må ikke føre til forvridninger af konkurrenceforholdet mellem producenterne.
- 271** God **lægemiddelinformation** opnås bedst ved et samspil mellem sundhedsmyndigheder, læger, apotekere og lægemiddelindustrien. Enhver monopolisering – også offentlig – af lægemiddelinformation må afvises.
- 272** Hvert lokalområde bør have sit **apotek** eller farmaceutbetjente apoteksudsalg.
- 273** **Apotekernes funktioner** bør rendyrkes med distribution og information som det primære med en samling af den mere fabriktionsprægede apoteksproduktion i særlige produktionsapoteker.

Den offentlige administration:

- 274** **Administrationens omfang** bør begrænses gennem en forenkling af love og cirkulære; og gennem en sanering af kontrol og ankeinstanserne.
- 275** Der bør indføres **svarfrister** for offentlige myndigheder, ligesom offentlige myndigheders afgørelser bør begrundes.
- 276** Offentlige myndigheder skal altid formulere sig på klart **dansk**.
- 277** Der bør i videst muligt omfang foretages udregninger af, hvad de forskellige **offentlige ydelser** koster.
- 278** **EDB-lovgivningen** må effektivt sikre, at oplysninger om private forhold ikke kommer uvedkommende i hænde.

Retsvæsenet:

- 279** **Retsvæsenet** skal sikre den enkeltes rettigheder, tryghed og lighed for loven.
- 280** Retsvæsenet skal være **individets beskyttelse** mod såvel flertallets som mindretallets overgreb.
- 281** **Domstolene** må for at skabe lighed for loven være politisk uafhængige og sikres mod pression.
- 282** Gennem enklere lovgivning, bedre lovinformation, bedre oplysning i skolen om kriminaliteten og dens følger samt forebyggende socialpolitisk indsats må **kriminalitet bekæmpes**.
- 283** **Lægmands medvirken** ved domstolen skal bevares.
- 284** Til betryggelse for borgeren skal der være mere **politi** på gaderne.
- 285** Der bør være en mere effektiv **retsforfølgning** af voldsforbrydere.

Forsvaret:

- 286** Den samlede forsvarsanstrengelse skal vise sin værdi ved, at **freden bevares og afspændingen fremmes.**
- 287** **Styrkemålene** skal sikres. På baggrund af gjorte erfaringer og den våbentekniske udvikling må en ændring af den nuværende balance mellem hær, søværn og flyvevåben løbende overvejes.
- 288** Tilstrækkelige midler til uddannelse og udnyttelse af styrker og materiel skal sikre det nødvendige **beredskab.**
- 289** Forsvaret skal sikres de bedste muligheder for **langsigtet planlægning** og dispositioner med henblik på den mest effektive udnyttelse af ressourcerne.
- 290** En rimelig **aflønning** af såvel kontraktansat som værnepligtig personel skal tilvejebringes for derved at skabe det bedst mulige arbejdsklima i forsvaret.
- 291** **Hjemmeværnet** skal gives de nødvendige midler i takt med tilgangen af frivillige ud fra erkendelsen af, at hjemmeværnet står som den stærkeste garant for befolkningens forsvarsvilje.
- 292** Alle **vitale dele af samfundet** må beskyttes, så de kan fungere under krig eller katastrofe.

Det internationale fællesskab

Rigsfællesskabet:

- 293** **Rigsfællesskabet** mellem Danmark, Færøerne og Grønland skal bevares i erkendelsen af den forpligtelse, og det ansvar, som den fælles historie medfører.
- 294** Inden for rigsfællesskabet vil den særlige kulturbaggrund for det færøske og det grønlandske folk naturligt føre med sig, at et vidtgående **hjemmestyre** udvikles.

Sydslesvig:

295 Indsatsen for at bevare dansk sprog og kultur i **Sydslesvig** må støttes af det danske samfund, dels ved frivillig støtte fra organisationer og enkeltpersoner, dels fra staten.

296 **Målet for støtten** til Sydslesvigs danske mindretal må være at opfylde mindretallets ønsker om en dansk hverdag med skole, kirke, biblioteker og sociale tilbud for alle aldersgrupper.

Norden:

- 297** Blandt de demokratiske lande indtager de nordiske en særlig stilling, fordi de har et **fælles kulturgrundlag** gennem historien, nærtstående sprog og fælles tænkemåde.
- 298** De fem nordiske lande kan hente fælles styrke gennem et snævert **samarbejde**, som udbygger den nordiske retsenhed og styrker det kulturelle grundlag.
- 299** **Nordisk Råds** funktion som rådgivende organ over for de nordiske regeringer må udbygges.

Europapolitikken:

- 300** Direkte valg til **Europa-Parlamentet** skal give større åbenhed om og større folkelig indflydelse på EF's beslutninger.
- 301** EF må være **åbent for alle europæiske lande**, der kan og vil påtage sig forpligtelserne i et demokratisk fællesskab.
- 302** **EF's formål** er at løse væsentlige opgaver, som det enkelte land ikke kan løse alene.
- 303** Fællesskabet skal løse sine opgaver uden at gøre **institutioner** til et mål i sig selv.
- 304** **Eksisterende løsninger** må bestandig prøves for behov og hensigtsmæssighed.
- 305** Det direkte valgte **parlament** bør have initiativret over for ministerrådet og kontrollere Fællesskabets administration.
- 306** **Parlamentet** skal sikre individers og gruppers rettigheder mod farer ved styring i stor målestok.
- 307** **Parlamentet** skal følge, at trufne beslutninger i fællesskabet føres ud i livet.
- 308** **Borgerne i EF** skal sikres mod krænkelse af deres rettigheder fra EF's organer.
- 309** EF bør sikre størst mulig **offentlighed** om alle sider af fællesskabets virke.
- 310** Den **økonomiske politik** skal sikre en fortsat vækst med vægt på livskvalitet og forbrugerrinteresse.

- 311** Det fælles marked for industri og landbrugsprodukter må sikres ved et **valutarisk samarbejde**.
- 312** Den **fri konkurrence** skal sikres ved indgreb mod monopoler og ved at fjerne tekniske handelshindringer.
- 313** Nødvendige strukturændringer gennemføres i **landbruget** ved regionalfondens hjælp.
- 314** De **monetære udligningsbeløb** afskaffes.
- 315** Generelle **nationale støtteordninger** der forvrider konkurrenceforholdet mellem medlemslandene fjernes.
- 316** Fælles **beskatningsregler** for erhvervene skal gøre konkurrencen mere lige.
- 317** EF's fælles **fiskeripolitik** må søge at udvikle fiskebestanden. Hvor indgreb sker på traditionelle fiskeområder, må fællesskabet erstatte tabene.
- 318** En del af **forureningsproblemet** kan kun løses på europæisk plan, og EF må gå i spidsen for et internationalt program for at bevare knappe ressourcer og balancen i naturen.
- 319** **Regionalfonden** skal sikre at dårligt stillede områder kan ophjælpes.
- 320** Det europæiske **energisamarbejde** skal udbygges, så energiforsyningen sikres for alle medlemslande.
- 321** EF-landene bør knytte stadig **fastere forbindelse til den øvrige verden**, ikke mindst de nordiske lande.

322 Handelsaftaler med **udviklingslandene** skal bidrage til en mere retfærdig verdensorden og en bedre international arbejdsfordeling.

Sikkerhedspolitik: NATO:

323 Friheden er truet af den ideologiske spænding mellem Øst og Vest, hvor kommunismens mål er verdensrevolutionen. Danmark må derfor stå sammen med andre demokratiske lande i **Atlantpagten**.

324 Gennem en afbalancering af de militære kræfter i øst og vest skabes den reelle mulighed for at indlede skridt til en **afspænding** med mindre krav til det militære beredskab. Forudsætningen for dette er fuld gensidighed og større åbenhed.

FN:

325

Det regionale samarbejde gør ikke **FN** overflødig, men supplerer verdensorganisationens opgaver. En stærk dansk medvirken i FN's arbejde for at bevare freden, udligne sociale kløfter mellem landene og udbrede menneskerettighederne bør være et bærende element i dansk udenrigspolitik.

Bistand til udviklingslandene:

- 326** Bistanden skal komme de **fattigste udviklingslande** til gode, hvad enten den ydes direkte eller gennem internationale organisationer.
- 327** **Bistanden** rettes mod afhjælpningen af de fattigste befolkningsgruppers problemer.
- 328** **Bistandsprojekter** skal tage sigte på udviklingen af levnedsmiddelforsyning, håndværk og småindustrier samt af undervisnings- og sundhedssektorerne for derved at afhjælpe den mest påtrængende nød.
- 329** **Fællesprojekter** mellem udviklingslandene og danske virksomheder fremmes til støtte for udviklingslandenes erhvervsliv.
- 330** **Uddannelseshjælp** ydes fortrinsvis i modtagerlandene.
- 331** Udnyttelsen af lån til investeringer og teknisk og materiel bistand må i rimeligt omfang **tilgodese danske interesser**.
- 332** Der må ikke ske forskelsbehandling af offentlige og private bistandsprojekter, når givne **bistandsbetingelser** opfyldes.
- 333** En **åben handelspolitik** er en væsentlig og værdig form for udviklingsbistand.

Stikordsregister:

A	Nummer	Nummer
Adgangen til at blive ejer		Ansættelsesbåse 224
..... 134		Apotek 272
Adgangsbegrænsning . 244		Apotekernes funktioner . 273
Administrationens om-		Arbejdsformidlingen . . . 127
fang 274		Arbejdsmarkedspolitik . 105
Afgifter 113		Arbejds miljøet 49
Afgiftspolitikken 115		Arbejdsløshedsdag-
Aktieselskabslovgivnin-		penge 59
gen 136		Arbejdsløshedsunder-
Afkortning af studierne . 245		støttelsen 126
Aflønning 290		Arbejdstidens placering
Afspænding 324		 7
Almindelige generations-		Atlantpagten 323
skifter 158		Automobilbeskatningen
Ambulante ydelser 263		 114
Andelsboliger 22		

B		
Barselsorlov 9		Bloktilskudsordning . . . 69
Basishavne 182		Bogvalg 192
Bedre lånemuligheder . 238		Bolig 20
Beredskab 288		Boligsikringen 28
Beskatningen af erhverv-		Boligstøtte 219
slivet 116		Borgerne i EF 308
Beskatningsregler 316		Busdrift 181
Biblioteker 93		By- og landzoneloven . . 70
Bibliotekerne 94		Byudvikling (boligen) . . 30
Bistanden 327		Byudvikling
Bistandsbetingelser . . . 332		(erhvervslivet) 154
Bistandsprojekter 328		Børnehavområdet 12
Bistå fiskeriets udøvende		Børnehavetilskuddene . 10
folk 174		Børne- og ungdomsfor-
Bloktilskud 72		sorgen 17

D		
Dagpleje 11		Deltidsansatte 6
Danmarks Radio 197		Dem, der vil ud af skolen
Dansk (den off. admini-		 229
stration) 276		Det kgl. Teater 193
Dansk fiskeri 171		Dobbeltbeskatningen . . 119
Dansk industri 159		Domstolene 281
Deltidsaftaler 5		Dækningsafgifter 121

E	Nummer		Nummer
EDB-lovgivningen	278	dommen	220
EFG	232	Elevernes almene sund-	
Efter- og videreuddan-		hedstilstand	262
nelse	225	Energiforsyning	162
Efteruddannelsen	131	Energipolitik	185
EF's formål	302	Energisamarbejde	320
Egen bolig	20	Erhvervsformål	176
Egen virksomhed	98	Erhvervshæmmede	217
Egnsudviklingsmidler	63	Erhvervslivets indtjening	149
Ejendomsretten	132	Erhvervsmæssige inve-	
Ejendomsretten (ar-	133	steringer	139
bejdspladsen)	51	Erhvervspolitik	105
Ejerboliger	110	Erhvervsuddannelserne	233
Ejerlejligheder	23	Erhvervsuddannelserne	
Ekstisterende løsninger		(arbejdsmarkedet)	130
(Europa)	304	Etableringskonti	141
Ekstra dansk (skolen)	40	Europa-Parlamentet	300
Ekstra indkomst i alder-			

F

Fagretslige system	128	Forsker-udveksling	255
Familien	1	Forskningen	248
Familielægeprincippet	259	Forskningsbevillingerne	250
Familiepleje	215	Forskningsforpligtelse	251
Familiepolitiske ydelser	213	Forskningsfriheden	247
Fangstkvoter	170	Forureningsproblemet	318
Fastere forbindelse til		Forældre	15
den øvrige verden	321	Fradragssystemet	108
Film- og TV-produktion	200	Freden bevares og af-	
Finanspolitikken	101	spændingen fremmes	286
Finansierings- og skatte-		Frie forhandlinger	123
ordninger	21	Frie og private skoler	33
Fiskeripolitik	317	Friere valg mellem sko-	
Fleksibel arbejdstid	47	lerne	38
FN	325	Frie studium	242
Folkebibliotekerne	91	Frikirkensamfund	76
Folkehøjskoler	237	Fri konkurrence	312
Folkekirke	77	Fritidens indhold	85
Forebyggende indsats	268	Fritidsordninger for børn	16
Forkyndelsen	78	Frit lægevalg	260
Formuefordeling	98	Fælles kulturgrundlag	297
Formålet med uddannel-			
serne	222		
Forskerne	249		

G	Nummer	Nummer
Generationsskifte	54	Goodwillbeskatningen
Genuddannelse (familien)	8	(mindre virksomheder)
Goodwillbeskatningen (ejendomsretten)	137	Gratisydeler
Goodwillbeskatningen (erhvervslivet)	167	Gymnasierne
		206
		236

H		
Halvdagsbørnehaver ...	214	Havnepolitik (EF)
Halvdagspladser	11	Historie
Handel	165	Historiske samlinger ...
Handelsskoler	234	Hjemmestyre
Handicappede	210	Hjemmeværnet
Handicappede børn	14	Hospitalsindlæggelser .
		18
		235
		41
		196
		294
		291
		18

I		
Idrætslivet	87	Indkomstskatten
Idræts- og ungdomsarbejdet	89	Industrisubsidier
Idrætten	86	Informationscentre
Indirekte skatter og afgifter	112	Institutionerne
Individets beskyttelse ..	280	Institutioner (Europa)
Indkomstoverførsler ...	205	Institutionsanbringelse
Indkomstpolitik	99	Integration af handicappede
Indkomstpolitik	100	Investeringsforeninger .
		138
		106
		160
		64
		208
		303
		207
		211
		138

J		
Jordvarme	189	
Journalistuddannelse ..	204	

K		
Kapitaltilførsel	65	Kirkeskat
Kernekraft	186	Kollektiv trafik
Kildeskatteopkrævnin-gen	57	Kommanditselskaber ..
		Kommunalbestyrelserne
		84
		178
		150
		75

Kommunalt selvstyre ...	74	Kontraktforskning (for-	
Kommunerne	68	skningen)	255
Konjunkturudlignings-		Kortere sundhedsuddan-	
fonds	118	nelser	266
Konsulentordninger ...	66	Kreditformidling	147
Kontantvurdering (bolig-		Kreditsystemet	166
en)	29	Kriminalitet bekæmpes	282
Kontantvurdering (skat-		Kulkraft	186
ten)	122	Kulturelle institutioner	193
Kontraktforskning (er-		Kunsthøjskole	194
hvervslivet)	161	Kunstkøb	195

L	Nummer		Nummer
Landbruget	313	Lokale samfund	261
Landbrugslovgivningen		Lægemeddelinformation	
.....	156		271
Landmænd i bynære om-		Lægemeddelpriskontrol-	
råder	155	len	270
Langsigtet planlægning		Lægemedler	269
(forsvaret)	289	Lægmands medvirken	283
Lederarbejdet (fritiden)	90	Læreranstaltens sty-	
Levende musik	191	rende organer	253
Liberale markeds-		Lærerruddannelsen	239
økonomiske system	95	Læseplaner	39
Ligestilling (erhvervsliv-		Løn- og arbejdsvilkår	
et)	177	(uddannelserne)	227
Ligestilling (familien) ..	4	Lønssystemet	124

M			
Medansvar	50	markedet)	129
Medansvarlig	98	Mesterlæren (uddannel-	
Medejendomsret	140	serne)	232
Medejer	98	Miljøloven	71
Medhjælpende ægtefæl-		Mindretals synspunkter	79
ler	60	Mindre virksomheder ..	52
Medhjælpende ægtefæl-		Mindre virksomheder ..	53
ler	61	Monetære udligningsbe-	
Medhjælpende ægtefæl-		løb	314
ler	62	Målet for den økonomi-	
Medindflydelse	50	ske politik	96
Menighedsrådene	80	Målet for støtten (Syds-	
Menneskets sundhed ..	257	lesvig)	296
Mesterlæren (arbejds-			

N	Nummer		Nummer
Nationale støtteordninger	315	områder	82
Naturgas	188	Nye markeder (erhvervsspolitikken)	164
Nordisk Råd	299	Nye tjenestemænd	221
Nye fangstmuligheder ..	175	Nyhedsformidling (erhvervsspolitikken)	152
Nye fiskerimuligheder ..	172	Nærdemokratiet	67
Nye og voksende bolig-			

O

Obligatoriske prøver ...	43	Omkostningsbestemt husleje	27
Offentlige foranstaltninger (pressen)	203	Omkostningsniveauet ..	146
Offentlige ydelser (sundhedssektoren)	277	Opsparing	103
Offentlighed (Europa-politikken)	309	Opsparingsordninger ..	142
		Organisationer	45
		Organisationer	46

P

Parlamentet	305	Pressens uafhængighed	201
Parlamentet	306	Pris- og avancelovgivningen	58
Parlamentet	307	Private busselskaber ...	179
Patienten	264	Privat ejendomsret	143
Patientens personlige holdning	267	Private virksomheder ..	169
Pengepolitikken	102	Produktionsjord	120
Personfradraget	107	Produktudvikling	173
Personligt dreven virksomhed	117	Prøveansættelse	228
Personregistreringen ..	83	Pædagogisk frihed	34
Plejefamilierne	216	Pædagogisk tilbud til de 6-årige	13
Plejehjemsanbringelse ..	19		
Politi	284		

R

Regionalfonden	319	Retsvæsenet	279
Regionalradioerne	198	Rigsfællesskabet	293
Renteforhold	147	Råd og udvalg (forskningen)	256
Restriktioner	145	Råd og udvalg (skolen) ..	44
Retsforfølgning	285		

S	Nummer		Nummer
Samarbejde	298	Specialinstitution	212
Sambeskatningen	109	Spildvarme	187
Selvbestemmelsesret ..	209	Spredning af ejendoms-	
Selvfinansiering	26	retten	135
Selvstændigt landbrug .	153	Start og drift af virksom-	
Service	165	hed	56
Skattelovgivningen	136	Statstilskud til pressen .	202
Skatten på produktions-		Stopprøver	243
jord	157	Studieforløb	254
Skattepolitik	105	Styrelsesloven	252
Skifte mellem privat og		Styrkemålene	287
offentlig ansættelse .	48	Subsidier (erhvervspoli-	
Skolekommissionerne .	35	tikken)	144
Skolenævnene	73	Svarfrister	275
Skoleskift	36	Sydslesvig	295
Små seminarier	240	Syg	258
Små skoler	37	Sygdomsforebyggende	
Sociale ydelser	111	område	258
Socialt boligbyggeri ...	23	Særbeskatning af er-	
Socialt boligbyggeri ...	24	hvervslivet	148
Socialt boligbyggeri ...	25	Særligt transportbehov	180
Solvarme	189		

T			
Teaterskolen	192	Tipsloven	88
Teatre	191	Transport	165
Teleservice	184	Trosfrihed	76
Tilgodese danske inte-		TV-kabler	199
resser		TV-produktion	200
(udviklingsbistand)...	331	Tyndt befolkede egne	
Tilskud til erhvervslivet .	104	(trafik, transport, kom-	
Tilværelsens musiske si-		munikation)	181
der	190	Tyndt befolkede områder	
Timefordelingsplaner ..	39	(kirken)	81

U			
Uddannelsesbåsene ...	223	Udvidet prøve efter 9.	
Uddannelseshjælp	330	klasse	42
Uddannelseskrav	226	Udviklingslandene	322
Uddannelseskrav ved an-		Udviklingsbistand	163
sættelser	125	Undervise i folkeskolen	241
Uddannelsesstøtten ...	230	Undervisning (erhvervsliv-	
Uddannelsessystemet ..	168	vet)	152
Uddannelsesstilbud til de		Undervisningspligt	32
16-19-årige	231		

V	Nummer		Nummer
Valg af hospital	265	Vindkraft	189
Valutarisk samarbejde .	311	Virksomheder	31
Verdensmarkedet	151	Vitale dele af samfundet	
Videnskabelig udvikling	246	(forsvaret)	292

Æ

Ægtefæller	3
Ægteskabsreglerne	2
Ældres leveniveau	218

Ø

Økonomiske foranstalt-	
ninger	97
Økonomisk politik	310

Å

Åben handelspolitik ...	333
Åbent for alle europæi-	
ske lande	301

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk